

POSTANOWIENIE

27 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Monika Koba

na posiedzeniu niejawnym 27 listopada 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa R.D. i E.N.
przeciwko Bank (...) spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank (...) spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z 4 listopada 2022 r., V ACa 650/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 maja 2022 r. Sąd Okręgowy w Elblągu ustalił, że umowa kredytu na cele mieszkaniowe (...) zawarta 23 października 2008 r. pomiędzy powodami R.D. i E.N. a poprzednikiem prawnym pozwanego – (...) Bankiem spółką akcyjną w W., jest nieważna; zasądził od pozwanego Bank (...) spółki akcyjnej w W. na rzecz powodów kwoty po 103 805,08 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie: od kwoty 197 544,23 zł od dnia 28 stycznia 2021 r. do dnia zapłaty i od kwoty 10 065,93 zł od dnia 20 listopada 2021 r. do dnia zapłaty; oddalił powództwo w pozostałym zakresie i orzekł o kosztach procesu.

Wyrokiem z 4 listopada 2022 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku - orzekając na skutek apelacji pozwanego – zmienił zaskarżony wyrok w punkcie drugim przez jego uchylenie i umorzył postępowanie w zakresie żądania zapłaty na rzecz

każdego z powodów kwot po 103 805,08 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 197 544,23 zł od dnia 28 stycznia 2021 r. do dnia zapłaty i od kwoty 10 065,93 zł od dnia 20 listopada 2021 r. do dnia zapłaty; oddalił apelację w pozostałej części i orzekł o kosztach postępowania.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez pozwanego. Skarżący we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powołał się na przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącego w sprawie istnieje potrzeba wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c. wywołująca rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego, dotyczące tego, które postanowienia charakterystyczne dla umów kredytu indeksowanych do franka szwajcarskiego są abuzywne, w przypadku stwierdzenia przez sąd, że uprawnienie banku do jednostronnego ustalania kursu franka szwajcarskiego narusza rażąco interesy konsumenta i jest niezgodne z dobrymi obyczajami: czy abuzywna jest wówczas wyłącznie klauzula kursowa określająca sposób ustalenia wartości franka szwajcarskiego, czy też wszystkie postanowienia dotyczące indeksacji kredytu, tj. klauzula kursowa jak i klauzula ryzyka walutowego stanowiąca, że wysokość zobowiązań z umowy kredytu zależna jest od zmiennej na przestrzeni obowiązywania umowy wartości waluty obcej?

Ponadto zdaniem skarżącego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, albowiem:

- Sądy orzekające błędnie ustaliły, że umowa kredytu łącząca strony jest nieważna, podczas gdy powództwo o stwierdzenie nieważności umowy kredytu – na skutek innych przesłanek niż bezwzględna nieważność w związku z naruszeniem obowiązujących przepisów prawa – winno zostać oddalone z uwagi na fakt, iż żądanie oparte o dyspozycję przepisu art. 189 k.p.c. w zw. z art. 385¹ § 1 i 2 k.c. winno być nakierowane na to, aby sąd dokonał wiążącego strony ustalenia istnienia/nieistnienia stosunku prawnego, prawa, a nie stwierdzenia nieważności całej umowy (stwierdzenie nieważności umowy nie mieści się w ramach dyspozycji art. 189 k.p.c.);

- Sądy orzekające błędnie ustaliły, że umowa kredytu łącząca strony jest nieważna, co w istocie stanowi orzeczenie ponad żądanie pozwu albowiem tak

sformułowane żądanie pozwu dotyczy tylko zarzutu nieważności umowy z mocy prawa, a nie żądania powstającego wskutek stwierdzenia abuzywności niektórych postanowień umowy kredytu;

- Sądy orzekające błędnie ustaliły – naruszając art. 385¹ § 1 i 2 w zw. z art. 58 k.c. - nieistnienie stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu poprzez orzeczenie o abuzywności części postanowień umownych i brak możliwości dalszego obowiązywania umowy po wyeliminowaniu z niej niedozwolonych postanowień, podczas gdy umowa może nadal obowiązywać, jako zgodna z przepisami prawa krajowego;

- Sądy orzekające błędnie ustaliły nieważność umowy kredytu i brak możliwości zastąpienia niedozwolonych postanowień przepisem dyspozytywnym, podczas gdy w sprawie nie zostały spełnione przesłanki z art. 385¹ § 1 i 2 k.c. albowiem badane postanowienia nie naruszają rażąco interesów konsumenta, gdyż klauzula ryzyka walutowego w dacie zawarcia umowy była korzystna dla powoda z uwagi na powiązanie z korzystniejszym oprocentowaniem niż WIBOR. Ponadto, umowa została indywidualnie uzgodniona poprzez świadomy i dobrowolny wybór kredytu o charakterze indeksacyjnym, możliwość negocjowania postanowień umowy kredytu z której powód skorzystał, w zakresie prowizji za udzielenie kredytu, a nie skorzystał, mimo że miał taką możliwość, z negocjowania kursu waluty CHF w ramach mechanizmu indeksacji. Powód miał także możliwość dokładnego przeanalizowania umowy oraz odstąpienia od niej po skonsultowaniu z osobą posiadającą wiedzę prawniczą i ekonomiczną, a w ogólnych warunkach stanowiących integralną część umowy kredytu została przewidziana możliwość przewalutowania kredytu na kredyt złotowy, z czego powód nie skorzystał;

- Sądy orzekające błędnie ustaliły nieważność umowy kredytu w sytuacji, gdy klauzula ryzyka walutowego nie mogła zostać uznana za abuzywną, gdyż określa główny przedmiot świadczenia stron i została sformułowana w sposób jednoznaczny, a powód był w pełni świadomy zasad jej funkcjonowania, wpływu na charakter świadczeń płynących z umowy, jak i ryzyk i korzyści z nią związanych, a także wpływu zmian kursowych na wysokość zadłużenia, w tym wysokość rat kapitałowo-odsetkowych mając na uwadze fakt, iż: umowa została indywidualnie

uzgodniona poprzez świadomy i dobrowolny wybór kredytu o charakterze indeksacyjnym, możliwość negocjowania postanowień umowy kredytu z której powód skorzystał, wynegocjował bowiem, że Bank nie pobierze od niego prowizji za udzielenie kredytu, a nie skorzystał, mimo że miał taką możliwość, z negocjowania kursu waluty CHF w ramach mechanizmu indeksacji. Powód miał także możliwość dokładnego przeanalizowania umowy oraz odstąpienia od niej po skonsultowaniu z osobą posiadającą wiedzę prawniczą i ekonomiczną, a w ogólnych warunkach stanowiących integralną część umowy została przewidziana możliwość przewalutowania kredytu na złotowy, z czego powód nie skorzystał, mimo że pozwany zabezpieczył go w ten sposób przed niekorzystną zmianą kursu;

- Sądy orzekające błędnie ustaliły nieważność umowy kredytu i brak możliwości zastąpienia niedozwolonych postanowień przepisem dyspozytywnym, podczas gdy postanowienia umowy umożliwiające pozwanemu ustalenie tabel kursów kupna i sprzedaży walut na zasadach rynkowych w ramach uprawnień wynikających z przepisów Prawa Bankowego przyznających Bankowi autonomię w zakresie określania kursów walut stosowanych przezeń w rozliczeniach z klientami nie mogą zostać uznane za abuzywne, gdyż stanowi to bezpodstawne, nadmierne ograniczenie swobody działalności gospodarczej Banku. Zasady ustalania kursów walut przez pozwanego są bowiem zgodne z rekomendacjami KNF dotyczącymi dobrych praktyk ostrożnego i stabilnego zarządzania bankami, a nadto zasady ustalania kursu średniego przez NBP są analogiczne do zasad ustalania kursów przez pozwanego, co prowadziłoby do uznania, że postanowienia regulujące zasady ustalania kursu średniego NBP również są abuzywne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne

wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą usuwanie błędów w zakresie wykładni i stosowania prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga natomiast wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć. Nie istnieje przy tym potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia oraz wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (zob. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z 17 marca 2015 r., I PK 4/15, niepubl.; z 23 kwietnia 2015 r., I CSK 691/14, niepubl.; i z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, niepubl.).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia tych wymagań, problematyka, na którą wskazuje skarżący, była bowiem wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi w nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego – w odniesieniu do zbliżonych treści umów kredytowych indeksowanych do franka szwajcarskiego - a pozwany przekonująco nie wykazał, by istniała potrzeba ponownej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym przedmiocie.

Przede wszystkim jednak potrzeba rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego nie istnieje w sprawie, w której wniesiono skargę, skoro Sądy *meriti* stwierdziły w niej abuzywność zarówno klauzuli kursowej jak i klauzuli ryzyka walutowego w

związku z niedopełnieniem przez pozwanego obowiązków informacyjnych w zakresie ekspozycji powodów na nieograniczone ryzyko walutowe. Bezprzedmiotowe jest zatem rozważanie, czy możliwe byłoby utrzymanie umowy w mocy w przypadku abuzywności jedynie klauzuli kursowej, po jej uprzednim wydzieleniu z klauzuli ryzyka walutowego. Przeciwnie stanowisko skarżącego nie respektuje zasady związania Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia.

Niezależnie od powyższego dostrzeżenia wymaga, że w aktualnym orzecznictwie TSUE rozróżnia się abuzywność postanowień dotyczących kryteriów przeliczania waluty krajowej na walutę indeksacji (klauzule kursowe, *spreadowe*), od klauzul ryzyka walutowego, dotyczących obciążenia konsumenta negatywnymi następstwami deprecjacji waluty krajowej, jako kompensata za korzystniejszą stopę procentową (zob. m.in. wyroki z 20 września 2017 r., C- 186/16, Ruxandra Andruciuc i in. Banca Romaneasca; z 22 lutego 2018 r., C-119/17; z 20 września 2018 r., C – 51/17, OTP Bank Nyrt. I in. przeciwko Terez Illyez i in.).

W nowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono natomiast, że klauzula ryzyka walutowego nie może funkcjonować bez klauzuli kursowej określającej przeliczenie zobowiązań stron celem ustalenia wysokości ich świadczenia. Z kolei klauzula *spreadowa* nie ma racji bytu w umowie, w której nie zastosowano mechanizmu indeksacji i wynikającej z niego narażenia konsumenta na ryzyko kursowe. W konsekwencji stwierdzono, że klauzule przeliczeniowe i klauzule ryzyka walutowego składające się na przyjęty w umowach kredytowych mechanizm indeksacji - są ze sobą ściśle powiązane, a ich rozszczepienie jest zabiegiem sztucznym (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18, OSP 2021, z. 2, poz. 7; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, z. B, poz. 20; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, niepubl.; z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22, niepubl.; z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22, niepubl.; z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 722/22, niepubl.; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22, niepubl.; i z 18 kwietnia 2023 r., II CSKP 1511/22, niepubl.).

Ponadto, w judykaturze Sądu Najwyższego dominuje obecnie pogląd, że w przypadku, gdy eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadzi do takiej deformacji umowy, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się

odtworzyć praw i obowiązków stron, to nie można przyjąć, że strony są związane pozostałą częścią umowy. Umowa będzie dotknięta nieważnością, gdy bez abuzywnych postanowień jej obowiązywanie nie jest możliwe w świetle prawa krajowego i nie zaszły przesłanki umożliwiające zastosowanie regulacji zastępczej, a konsument postanowień abuzywnych nie potwierdził, nie udzielając następnie świadomej i wolnej zgody na te klauzule i tym samym odmawiając przywrócenia im skuteczności z mocą wsteczną.

Dotyczy to sytuacji, gdy określenie wysokości należności obciążającej kredytobiorcę w umowie kredytu powiązanej z walutą obcą z odwołaniem do tabel kursowych ustalanych jednostronnie przez bank, bez wskazania obiektywnych kryteriów oznaczania kursu waluty obcej, jest nietransparentne, pozostawia pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarcza kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz narusza równorzędność stron umowy kredytu. Takie postanowienia są niedopuszczalne, jako kształtujące prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, a ich bezskuteczność – niezależnie od dalszych postanowień umowy, w tym wyrażających ryzyko walutowe – może prowadzić do upadku umowy w całości (zob. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56 ; wyroki Sądu Najwyższego z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 16 września 2021 r., I CSKP 166/21; z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22, niepubl.; z 9 września 2022 r., II CSKP 794/22, niepubl. oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2023 r., I CSK 3629/22, niepubl.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy natomiast rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako

nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.). Przestanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, niepubl. i przywołane tam orzecznictwo).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie przekonuje o potrzebie przyjęcia skargi do rozpoznania jako oczywiście uzasadnionej.

Podkreślenia wymaga, że wniosek został oparty w znacznej części na podstawie faktycznej sprzecznej z wiążącą Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym podstawą faktyczną zaskarżonego orzeczenia (art. 398³ § 3 i 398¹³ § 2 k.p.c.). Wynika z niej, że pozwany nie wykazał, by zakwestionowane postanowienia umowne powstały w wyniku indywidualnych uzgodnień, a posługiwał się wzorem umowy, na który powodowie nie mieli wpływu. Ponadto, nie wykazał, by uprzedził powodów o skali spoczywającego na nich ryzyka w perspektywie 30 letniego okresu związania stron umową, a przeciwnie kredyt indeksowany do CHF był powodom prezentowany jako najkorzystniejszy. Opieranie skargi kasacyjnej na odmiennym stanie faktycznym i na tej podstawie konstruowanie zarzutów oczywistej zasadności skargi, nie wspiera stanowiska skarżącego.

Skarżący nie wykazał oczywistej zasadności skargi w zakresie zastosowania przez Sądy *meriti* art. 189 k.p.c. Było to konieczne, w orzecznictwie Sądu Najwyższego powszechnie dopuszcza się bowiem wystąpienie z tego rodzaju żądaniem (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 10 maja 2022 r., II CSKP 163/22, niepubl.; z 20 czerwca 2022 r., II CSKP 701/22, niepubl. i z 28 lipca 2023 r., I CSK 611/22; zob. także uchwały Sądu Najwyższego z 23 września 2020 r., III CZP 57/10, OSNC 2011, nr 2, poz. 14 i z 15 września 2020 r., III CZP 87/19, OSNC 2021 r., nr 2, poz. 11 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 6 listopada 2015 r., II CSK 56/15). W przywoływanej przez skarżącego uchwale Sądu Najwyższego z 15 września 2020 r., III CZP 87/19, Sąd Najwyższy stwierdził natomiast jedynie, że żądanie uznania postanowienia wzorca umowy za niewiążące konsumenta (art.

385¹ k.c.) nie jest tożsame ani nie zawiera się w żądaniu ustalenia nieważności umowy (art. 58 k.c.).

Oddalenie przez Sąd Apelacyjny apelacji od wyroku Sądu Okręgowego uwzględniającego powództwo o ustalenie nieważności umowy nie dowodzi zatem oczywistej zasadności skargi w związku z zarzutem orzekania ponad żądanie pozwu (art. 321 § 1 k.p.c.). W orzecznictwie Sądu Najwyższego zasadniczo przyjmuje się bowiem, że dopuszczalne jest konstruowanie żądania ustalenia nieważności umowy oznaczające w istocie ustalenie nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, mimo braku precyzji tak sformułowanych żądań. Odosobnione poglądy przeciwne mogą wskazywać na rozbieżność w orzecznictwie w tym przedmiocie, a nie na oczywistą zasadność skargi.

Oczywistej zasadności skargi nie dowodzi także teza o możliwości utrzymania umowy w mocy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego – z przyczyn wyżej przytoczonych - dominuje bowiem pogląd przeciwny. Stwierdzono także, że przyjęcie skutku w postaci upadku umowy nie koliduje z zasadą proporcjonalności sankcji i pewności prawa, skoro jest to efekt stosowania przez Bank praktyki, w ramach której określał jednostronnie wysokość zobowiązania po zawarciu umowy.

Stwierdzenie nieważności umowy mieści się przy tym w zakresie sankcji, jaką Dyrektywa 93/13 przewiduje w związku z wykorzystywaniem przez przedsiębiorcę nieuczciwych postanowień umownych. Uzupełnienie umowy przez sąd i dokonanie zmiany treści abuzywnego postanowienia mogłoby zagrażać realizacji długoterminowego celu ustanowionego w art. 7 Dyrektywy 93/13, prowadząc do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców przez zwykły brak stosowania takich warunków wobec konsumentów. Byliby oni w ten sposób zachęceni do stosowania nieuczciwych warunków, wiedząc, że nawet gdyby miały być one uznane za bezskuteczne, to umowa mogłaby zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy, co pozostałoby bez wpływu na jej ważność i bez istotnego uszczerbku dla ich interesów (zob. m.in. wyroki TSUE z 14 czerwca 2012 r., C-618/10 Banco Español de Crédito SA; z 30 kwietnia 2014 r., C 26-13, Árpád Kásler, Hajnalka Káslernè Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt; z 26 marca 2019 r., C-70/17 i C-179/17, Abanca Corporación Bancaria SA i Bankia SA oraz wyroki Sądu Najwyższego z

27 listopada 2019 r., II CSK 483/18 i z 29 lipca 2023r., II CSKP 611/22).

Nie można także podzielić stanowiska skarżącego - opartego przede wszystkim na obszernie przytaczanych w uzasadnieniu wniosku mniejszościowych poglądach orzecznictwa - że o oczywistej zasadności skargi ma świadczyć okoliczność, iż zakwestionowane przez Sądy *meriti* klauzule nie naruszają rażąco interesów powodów. Ma o tym przekonywać fakt, że umowa w dacie jej zawarcia była korzystna dla powodów, jej zawarcie zostało poprzedzone prawidłową informacją o ryzyku, mieli możliwość jej skonsultowania, z osobą o wykształceniu prawnym, czy ekonomicznym, a ich przeciwne stanowisko jest niewiarygodne, skoro są bezpośrednio zainteresowani wynikiem postępowania w sprawie.

Jak wyżej wskazano postępowanie kasacyjne nie jest właściwym forum do kwestionowania oceny dowodów w zakresie przyjęcia, że sporne postanowienia nie były przedmiotem indywidualnych negocjacji, a pozwany nie wywiązał się z obowiązku informacyjnego wobec powodów w wymaganym standardzie. Ponadto, tego rodzaju stany faktyczne jak w niniejszej sprawie były już wielokrotnie poddawane ocenie prawnej w orzecznictwie Sądu Najwyższego, a kierunek ich rozstrzygnięcia odpowiada stanowisku zajętemu przez Sąd Apelacyjny, co wyklucza zakwalifikowanie skargi kasacyjnej jako oczywiście uzasadnionej.

Ponadto, w orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie stwierdzano – co skarżący pomija - że istotne jest udzielenie kredytobiorcy informacji, która umożliwiła by mu rozeznanie, jak duże jest ryzyko wzrostu kursu CHF do PLN i w jakich proporcjach wzrost ten może nastąpić, uwzględniając wieloletni z reguły okres związania stron umową, a tym samym, czy był w stanie ocenić wysokość swojego zobowiązania, a co za tym idzie ryzyko ekonomiczne związane z zawarciem umowy w sytuacji silnej deprecjacji waluty krajowej w stosunku do CHF (zob. m.in. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 20 września 2017 r., C 186/16, R. P. *Andriciuc* i in. przeciwko *Banca Românească SA*; z 20 września 2018 r., C-51/17 *OTP Bank Nyrt. I OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. Przeciwno Teréz Ilyés i Emilowi Kissowi*; z 14 marca 2019 r., C-118/17, *Dunai* przeciwko *ERSTE Bank Hungary Zrt.*; z 10 czerwca 2021 r., C-776/19-782/19 *VB i inni* przeciwko *BNP Paribas Personal Finance SA* oraz *AV i in.* przeciwko *BNP Paribas Personal Finance SA, Procureur de la République*).

Nie jest wystarczające deklaratywne oświadczenie przez konsumenta, że został poinformowany o ryzyku walutowym i akceptuje to ryzyko, a ciężar udowodnienia, że konsument otrzymał niezbędne informacje pozwalające mu na oszacowanie wysokości jego potencjalnego zobowiązania spoczywa na przedsiębiorcy (zob. m.in. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 10 czerwca 2021 r., C-776/19-782/19 VB i inni przeciwko *BNP Paribas Personal Finance SA oraz AV i in. przeciwko BNP Paribas Personal Finance SA, Procureur de la République*; z 20 września 2018 r., C-51/17 OTP Bank Nyrt. I OTP Faktoring Követeléskezelő Zrt. *Przeciwko Teréz Ilyés i Emilowi Kissowi*; z 20 września 2017 r., C-186/16 R. P. *Andriciuc i in. przeciwko Banca Românească SA*; z 30 kwietnia 2014 r., C 26-13, *Árpád Kásler, Hajnalka Káslerné Rábai* przeciwko *OTP Jelzálogbank Zrt* oraz wyroki Sądu Najwyższego z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18, niepubl., z 24 lutego 2022 r., II CSKP 45/22.; i z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22, niepubl.).

Wbrew stanowisku skarżącego sposób wykonywania umowy, w tym w kontekście korzystnych dla powodów różnic między kredytami złotowymi a udzielanymi w walucie (CHF), stosowany przez pozwanego kurs rynkowy przy rozliczeniach spłat, przyczyna zawarcia przez powodów umowy, interes Banku, który w relacji z konsumentami stosował klauzule niedozwolone a także ekwiwalencja świadczeń spełnianych przez konsumenta na podstawie klauzuli abuzywnej oraz świadczeń, które spełniałby na podstawie innej umowy zawartej z tym samym bankiem, nie mają znaczenia dla oceny abuzywności.

Przesłankami stwierdzenia abuzywności klauzuli umownej są bowiem brak indywidualnego uzgodnienia postanowienia umownego, jego sprzeczność z dobrymi obyczajami oraz rażące naruszenie interesów konsumenta. Poza zakresem oceny pozostaje także czy konsument faktycznie poniósł straty w toku wykonywania umowy oraz czy miał faktyczną alternatywę pozwalającą na zawarcie umowy bez abuzywnych postanowień (zob. m.in. uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 listopada 2015 r., III CZP 17/15 i z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2 oraz orzecznictwo TSUE przytoczone w jej uzasadnieniu). Obowiązkowi przedsiębiorcy, którego naruszenie może prowadzić do stwierdzenia abuzywności postanowienia umownego nie odpowiada także

obowiązek konsumenta poczynienia wszystkich starań by zapobiec powstaniu takiego skutku, wypaczałoby to bowiem istotę ochrony konsumenckiej (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lipca 2023 r., I CSK 3526/22 i orzecznictwo przytoczone w jego uzasadnieniu).

O oczywistej zasadności skargi nie przekonuje także uznanie klauzul kursowych – w okolicznościach sprawy - za abuzywne. W orzecznictwie Sądu Najwyższego stwierdzono bowiem, że wykładnia art. 385¹ § 1 k.c. nie daje podstaw do przyjęcia, że w ramach oceny abuzywności postanowienia, istotny jest sposób jego stosowania przez bank. Przepis ten jest bowiem instrumentem kontroli treści umowy a przedmiotem oceny jest treść normatywna postanowienia umownego a jej punktem odniesienia – sposób oddziaływania postanowienia na prawa i obowiązki konsumenta. Sankcje będące konsekwencją abuzywności postanowień umownych działają ze skutkiem *ex tunc*, co oznacza, że zdarzenia o charakterze następczym w stosunku do daty zawarcia umowy zawierającej klauzule abuzywne – z wyjątkiem woli konsumenta – pozostają bez znaczenia dla takiego charakteru postanowień umownych (zob. m.in. uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 listopada 2015 r., III CZP 17/15 i z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2 oraz orzecznictwo TSUE przytoczone w jej uzasadnieniu).

W konsekwencji argumentacja przytoczona we wniosku nie wykazuje tezy, że zaskarżone orzeczenie stanowi konsekwencję kardynalnych błędów w zakresie stosowania prawa procesowego i materialnego, których efektem jest orzeczenie oczywiście wadliwe.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

[A.T.]

[a.ł.]

